

INFORMACJA LOKALNA O ZAWODZIE

ARTYSTA MALARZ

kod 265103

ZAKRES TEMATYCZNY INFORMACJI:

1. ZADANIA ZAWODOWE ORAZ PROFIL KOMPETENCYJNY
2. SYTUACJA NA RYNKU PRACY – MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
3. ZAPOTRZEBOWANIE NA PRACOWNIKÓW – BADANIA PRACODAWCÓW, ANALIZA INTERNETOWYCH OFERT PRACY, BADANIA LOSÓW ABSOLWENTÓW
4. PROGNOZY RYNKU PRACY – BAROMETR ZAWODÓW
5. KSZTAŁCENIE W ZAWODZIE
6. INFORMACJE DODATKOWE
7. MOŻLIWOŚCI I WARUNKI ZATRUDNIENIA W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ

1. ZADANIA ZAWODOWE ORAZ PROFIL KOMPETENCYJNY

Artysta malarz (kod 265103) to jeden z zawodów i specjalności ujętych w obowiązującej od 01.01.2017r. klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy z 2014r. z późn. zm.¹

Artysta malarz maluje portrety, pejzaże, martwą naturę, kompozycje abstrakcyjne itd., wykorzystując farby, szpachle, piórka, węgiel, ołówki i przenosi na płaszczyzny z papieru, płótna, drewna, tynku, ceramiki, szkła; realizuje własne zamierzenia twórcze różnymi technikami malarskimi, jak: akwarela, gwasz, collage, olej, pastel, tempera, fresk; w zależności od przeznaczenia i skali malarstwa uprawia jedną z jego form: malarstwo monumentalne, dekoracyjne, sztalugowe, książkowe, miniaturowe lub zdobnicze; eksponuje własne dzieła na wystawach i konkursach; uczestniczy w plenerach malarskich.

Zadania zawodowe:

- wykonywanie wstępnych szkiców, studiów kolorystycznych i kartonów określających zarys przyszłej kompozycji dzieła;
- wybór płaszczyzny do przyszłej kompozycji malarskiej - zgodnie z koncepcją artystyczną dzieła, przygotowywanie do pokrywania farbami: płótna, papieru, drewna, tynku, ceramiki, szkła itp.
- przygotowywanie zaprawy malarskiej do gruntowania płaszczyzny oraz farb;
- pokrywanie płaszczyzny przyszłego dzieła zaprawą malarską (gruntowanie), warstwą roztworu klejowego, gipsu, kredy, glinki w celu zabezpieczenia i utrwalenia malowidła;
- nakładanie farb na płaszczyznę, komponowanie linii, kolorów, rysunku i faktury zgodnie z artystyczną koncepcją kompozycji;
- pokrywanie malowidła werniksem lub innym środkiem zabezpieczającym za pomocą pędzelków;
- oprawianie namalowanych dzieł i przygotowywanie ich do ekspozycji w celu sprzedaży dzieła;
- w zależności od uprawianej tematyki wykonywanie portretów, malarstwa rodzajowego, historycznego, batalistycznego, pejzażowego, marynistycznego, martwej natury, aktu, kompozycji abstrakcyjnej;
- eksponowanie i organizowanie wystaw własnej twórczości
- prowadzenie działalności dydaktycznej i naukowej;
- uczestniczenie w plenerach, konkursach lub wystawach krajowych lub zagranicznych;
- wykonywanie ekspertyz konserwatorskich;
- wykonywanie usług artystycznych (dekoracje) na zlecenia instytucji kulturalnych².

Profil kompetencyjny³ dla grupy dużej *Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury* - kod 26

Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury prowadzą badania, opracowują koncepcje, teorie i metody działania lub stosują wiedzę w dziedzinach: prawa, zarządzania informacją, ekonomią, socjologią, filozofią, historią, religią, psychologią, opieką społeczną oraz sztuką i rozrywką⁴.

¹Tekst jednolity Obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania. (Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

²Wortal Publicznych Służb Zatrudnienia <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

³NBK Narzędzie do badania kompetencji. Podręcznik dla doradców zawodowych. Warszawa, 2014

⁴Klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy. Tworzenie i stosowanie. Warszawa, 2014

Kompetencje to cechy osoby, które przejawiają się w działaniach prowadzących do wykonywania zadań zawodowych na wymaganym poziomie oraz w zachowaniach przekładających się na konkretne efekty, dzięki czemu są obserwowalne, podlegają rozwojowi poprzez szkolenia oraz nabyte doświadczenia w realizacji określonych zadań.

Dla grupy Specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury określono cztery kluczowe kompetencje:

- 1) **Sumiennność w dążeniu do rezultatów** - wysoka efektywność realizacji zadań w ściśle określonym terminie i z należytą starannością, uwzględniającą własne kompetencje i możliwości. Determinacja w działaniu i osiąganie zakładanych rezultatów przez utrzymywanie odpowiedniego tempa oraz jakości pracy, nawet w obliczu trudności.
- 2) **Otwartość na innych** - pozytywne nastawienie i traktowanie innych oraz okazywanie chęci ich zrozumienia.
- 3) **Zdolności analityczne i podejmowanie decyzji** – rozumienie złożonych sytuacji i relacji zachodzących pomiędzy różnymi elementami. Analizowanie informacji i danych, dostrzeganie zależności, wyciąganie na ich podstawie wniosków i podejmowanie trafnych decyzji.
- 4) **Komunikacja interpersonalna** – przekazywanie konkretnych informacji w sposób zrozumiały dla innych. Przystępne wyjaśnianie skomplikowanych, specjalistycznych kwestii. Przekazywanie najważniejszych zagadnień i sprawdzanie, czy rozmówca rozumie komunikat. Dostosowanie stylu wypowiedzi do odbiorcy.

2. SYTUACJA NA RYNKU PRACY – MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

W 2018 roku w ewidencji powiatowych urzędów pracy w województwie kujawsko-pomorskim odnotowano 18 rejestracji w zawodzie artysta malarz. W grupie bezrobotnych z tym zawodem było zarejestrowanych 5 osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki.

Według stanu na dzień 31.12.2018r. w ewidencji pozostawało 6 osób z zawodem artysta malarz. W grupie bezrobotnych z tym zawodem nie było zarejestrowanych osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki.

W 2018 roku do powiatowych urzędów pracy zgłoszono jedno wolne miejsce pracy lub miejsce aktywizacji zawodowej w zawodzie artysta malarz.

BEZROBOTNI I ZGŁOSZONE WOLNE MIEJSCA PRACY LUB AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ W ZAWODZIE ARTYSTA MALARZ W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM W LATACH 2014-2018⁵

Wyszczególnienie		2014	2015	2016	2017	2018
Bezrobotni zarejestrowani w okresie sprawozdawczym	ogółem	22	31	19	23	18
	osoby do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	7	11	1	5	5
Bezrobotni według stanu w końcu okresu sprawozdawczego	ogółem	14	11	11	11	6
	osoby do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	1	1	0	2	0
Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej	zgłoszone w okresie	0	1	0	0	1
	aktualne w końcu okresu	0	0	0	0	0

⁵Informacja przygotowana na podstawie Załącznika Nr 3 do Sprawozdania o rynku pracy MRPiPS-01 Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności za lata 2015-2018 <http://wuptorun.praca.gov.pl/struktura-zawodowa-bezrobotnych> oraz raportu Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie kujawsko-pomorskim w 2014 roku <http://wuptorun.praca.gov.pl/publikacje-dotyczace-ryнку-pracy>

Od 2015 r. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (obecnie Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej) zmieniło metodologię prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Według nowej metodologii zamiast wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodów dokonuje się wyboru zawodów deficytowych i nadwyżkowych na podstawie trzech wskaźników: wskaźnika dostępności ofert pracy, wskaźnika długotrwałego bezrobocia oraz wskaźnika płynności bezrobotnych⁶. Wprowadzona zmiana spowodowała, że sytuacja znacznej części zawodów pozostaje nieokreślona – nie przynależy do żadnej z grup.

W latach 2015 - 2018 w województwie kujawsko-pomorskim grupa elementarna *Artyści plastycy*, w której ujęto zawód *artysta malarz* nie miał określonego statusu na rynku pracy⁷.

Większa liczba nowych rejestracji niż zgłoszonych wolnych miejsc pracy lub aktywizacji zawodowej spowodowała, że zawód artysta malarz w 2014 roku był zawodem nadwyżkowym, tzn. takim, na który na rynku pracy istniało mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w zawodzie⁸.

BEZROBOTNI Z ZAWODEM ARTYSTA MALARZ WEDŁUG POWIATÓW

Wyszczególnienie	Bezrobotni według stanu w końcu okresu				
	2014r.	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.
Województwo kujawsko-pomorskie	14	11	11	11	6
Bydgoszcz grodzki	5	5	5	4	1
Bydgoszcz ziemski	0	0	0	0	0
Grudziądz grodzki	0	0	1	0	0
Grudziądz ziemski	0	0	0	0	0
Toruń grodzki	7	5	4	5	5
Toruń ziemski	0	0	0	0	0
Włocławek grodzki	0	0	0	0	0
Włocławek ziemski	0	0	0	0	0
Aleksandrów Kujawski	0	0	0	0	0
Brodnica	0	0	0	0	0
Chełmno	0	0	0	0	0
Golub Dobrzyń	0	0	0	0	0
Inowrocław	0	0	0	1	0

⁶Wskaźnik dostępności ofert pracy: iloraz średniomiesięcznej liczby bezrobotnych danej grupy zawodów, w badanym okresie i średniomiesięcznej liczby wolnych miejsc pracy dostępnych w PUP i Internecie w danej grupie zawodów, w badanym okresie.

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia: iloraz liczby długotrwałe bezrobotnych w danej grupie zawodów, w końcu okresu i liczby zarejestrowanych bezrobotnych w danej grupie zawodów, w końcu okresu.

Wskaźnik płynności bezrobotnych: iloraz odpływu bezrobotnych w danej grupie zawodów, w badanym okresie i napływu bezrobotnych w danej grupie zawodów, w badanym okresie.

⁷Informacja o deficycie i nadwyżce dla wybranego województwa <http://mz.praca.gov.pl>

⁸Podziału na zawody deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe dokonywano na podstawie wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) wyrażonego jako iloraz liczby zgłoszonych wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej w badanym okresie, w danym zawodzie i liczby zarejestrowanych bezrobotnych w badanym okresie, w danym zawodzie. Zawody deficytowe to takie, dla których wskaźnik przekracza wartość 1,1; zawody zrównoważone to te, dla których wartość wskaźnika mieści się w przedziale od 0,9 do 1,1; natomiast zawody nadwyżkowe to te, w których przypadku wskaźnik wynosi poniżej 0,9.

Lipno	1	0	0	0	0
Mogilno	0	0	0	0	0
Nakło nad Notecią	1	0	1	0	0
Radziejów	0	0	0	0	0
Rypin	0	0	0	0	0
Sępólno Krajeńskie	0	1	0	0	0
Świecie	0	0	0	0	0
Tuchola	0	0	0	0	0
Wąbrzeźno	0	0	0	1	0
Żnin	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Załącznika Nr 3 do Sprawozdania o rynku pracy MRPiPS-01.

3. ZAPOTRZEBOWANIE NA PRACOWNIKÓW – BADANIA PRACODAWCÓW ANALIZA INTERNETOWYCH OFERT PRACY, BADANIA LOSÓW ABSOLWENTÓW

W badaniu ”Zapotrzebowanie na zawody oraz diagnoza potrzeb w zakresie kształcenia ustawicznego wśród pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego” zrealizowanym w 2016 roku brak danych na temat zawodu artysta malarz.⁹

W badaniu ankietowym pracodawców kluczowych branż województwa kujawsko-pomorskiego w 2014 roku nie występują informacje na temat zawodu artysta malarz¹⁰.

Raport z badania ofert pracy publikowanych w Internecie w województwie kujawsko-pomorskim w 2015 roku nie zawiera informacji dotyczących zawodu artysta malarz¹¹.

Monitoring losów absolwentów 2014-2017 w 6 miesięcy po zakończeniu studiów - UMK w Toruniu – kierunek malarstwo:¹²

⁹Szczegółowy opis metodologii i wyników badania zawiera raport dostępny w publikacji ”Zapotrzebowanie na zawody i kwalifikacje w opinii pracodawców województwa kujawsko-pomorskiego. Potrzeby szkoleniowe pracodawców”.
<http://wuptorun.praca.gov.pl/publikacje-dotyczace-ryнку-pracy>

¹⁰Raport z badania ankietowego 445 pracodawców 6 kluczowych branż woj. kujawsko-pomorskiego przeprowadzonego w 2014r. w ramach projektu Rynek Pracy pod Lupą II znajduje się na stronie <http://wuptorun.praca.gov.pl/publikacje-dotyczace-ryнку-pracy>

¹¹Badanie zostało przeprowadzone zgodnie z założeniami „Nowej metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy”. Celem badania internetowych ofert pracy jest uzupełnienie informacji pochodzących z powiatowych urzędów pracy na temat zapotrzebowania na zawody na regionalnym rynku pracy. Materiał badawczy stanowiły ogłoszenia o pracy z kwietnia i października 2015r. dostępne w portalu Zielona Linia (tj. ogłoszenia skupione z następujących portali internetowych: praca.pl, gazeta praca.pl, pracuj.pl, praca.gratka.pl), które zostały zweryfikowane przez pracowników WUP w Toruniu, a następnie uogólnione dla całego 2015 roku. Raport z badania znajduje się na stronie <http://wuptorun.praca.gov.pl/publikacje-dotyczace-ryнку-pracy>

¹²Informacja z badań znajduje się na stronie internetowej <https://www.biurokarier.umk.pl/badanie-losow-absolwentow>

MONITORING LOSÓW ABSOWLENTÓW w 6 miesięcy po zakończeniu studiów

Wybierz Wydział i kierunek studiów

Wydział Wydział Sztuk Pięknych

Kierunek malarstwo

Możesz doprecyzować wyniki analiz

Tryb studiów

- ☒ niestacjonarne
☒ stacjonarne

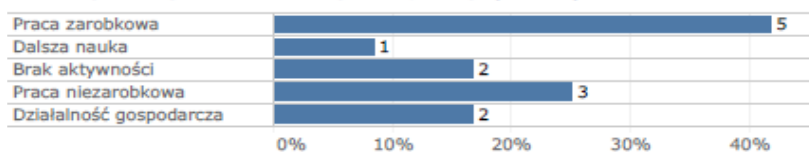
Rodzaj studiów

- ☒ Drugi stopień
☒ Jednolite magisterskie
☒ Pierwszy stopień

Odsetek populacji

27,27%

Rodzaje aktywności na rynku pracy (N=12)

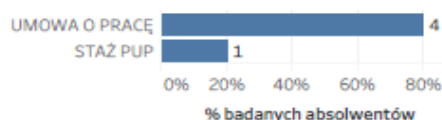
% badanych absolwentów (dane nie sumują się do 100% - absolwent mógł wykonywać kilka rodzajów aktywności)

Rok zakończenia studiów

- ☐ 2011
☐ 2012
☐ 2013
☒ 2014
☒ 2015
☒ 2016
☒ 2017

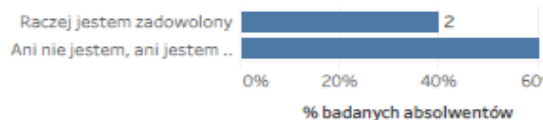
Charakterystyka wykonywanej działalności zarobkowej

Forma zatrudnienia (N=5)

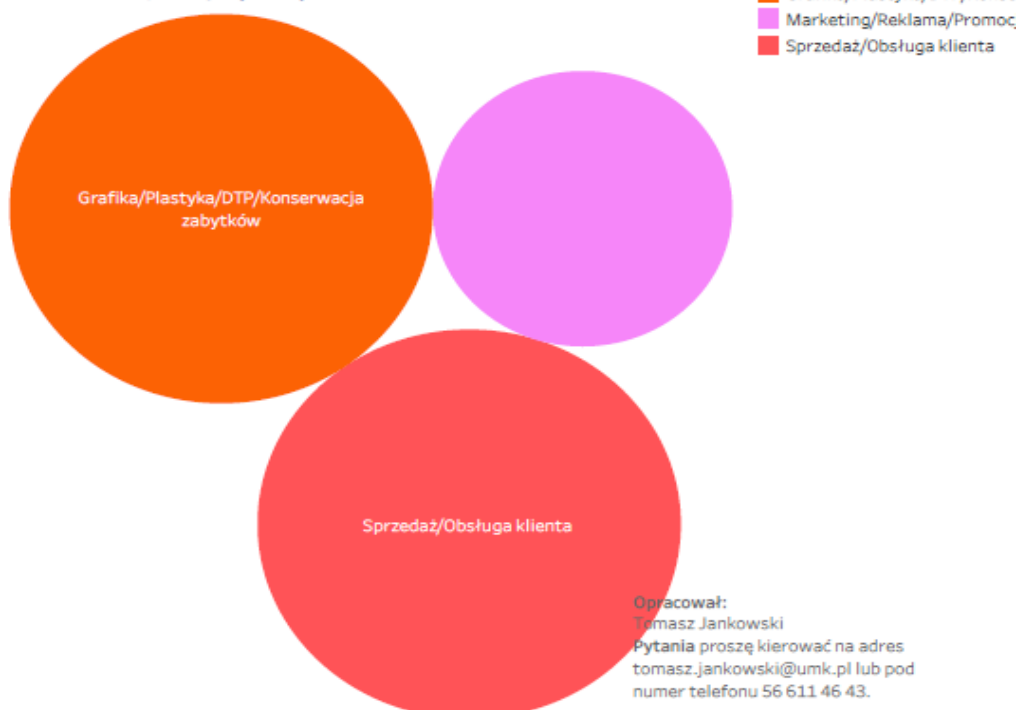
% badanych absolwentów

Zadowolenie z wykonywanej pracy (N=5)

% badanych absolwentów

Charakter pracy (N=5)

Informacje na temat ekonomicznych losów absolwentów szkół wyższych dostępne są w ogólnopolskim systemie monitorowania: <http://ela.nauka.gov.pl/>.

4. PROGNOZY RYNKU PRACY

Barometr zawodów to badanie, które przewiduje zapotrzebowanie na pracowników na kolejny rok. Prognoza ta opiera się na opinii ekspertów (pracowników urzędów pracy oraz agencji zatrudnienia) analizujących sytuację w poszczególnych zawodach. Ocenie podlegają zawody najczęściej występujące na rynku pracy. Głównym efektem badania są **informacje o grupach zawodów** (167 grup), dla których prognozuje się, iż będą charakteryzować się deficytem, równowagą lub nadwyżką osób poszukujących pracy.

Według **ww. prognozy** grupa ta nie została określona z uwagi na to, iż została oceniona w zbyt małej liczbie powiatów województwa¹³.

5. KSZTAŁCENIE W ZAWODZIE

Informacja o kierunkach i profilach kształcenia na studiach wyższych w Polsce dostępna jest w Zintegrowanym Systemie Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym - POL-on.

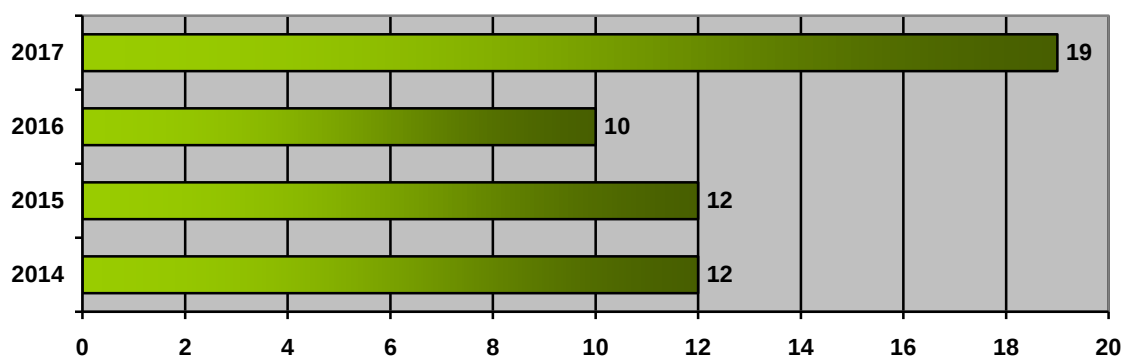
W województwie kujawsko-pomorskiego zawód artysta malarz można zdobyć na kierunku malarstwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu¹⁴.

W 2017 roku kierunek ten ukończyło **19** osób. W roku akademickim 2017/2018 liczba studentów na tym kierunku wyniosła **68** osób¹⁵.

ABSOLWENCI I STUDENCI KIERUNKU MALARSTWO
W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM WEDŁUG UCZELNI

Nazwa szkoły	Wyszczególnienie	Absolwenci 2014	Absolwenci 2015	Absolwenci 2016	Absolwenci 2017	Studenci 2017/2018
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu	ogółem	12	12	10	19	68
	studia I stopnia	0	0	0	0	0
	studia II stopnia	0	0	0	0	0
	studia jednolite magisterskie	12	12	10	19	68
	po ostatnim roku bez egzaminu	0	0	0	0	0

ABSOLWENCI KIERUNKU MALARSTWO W LATACH 2014-2017 (STAN NA 30 WRZEŚNIA DANEGO ROKU)

¹³ W wynikach wojewódzkich uwzględnione są tylko zawody, które zostały ocenione w przynajmniej połowie powiatów.
<http://barometrzawodow.pl/>

¹⁴ Zestawienie prowadzonych kierunków studiów <https://polon.nauka.gov.pl/opi/aa/kierunki/studia?execution=e2s1>

¹⁵ Informacja przygotowana na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego na temat studentów oraz absolwentów szkół wyższych
<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/edukacja/edukacja/szkoly-wyzsze-i-ich-finanse-w-2017-roku,2,14.html>

6. INFORMACJE DODATKOWE

<http://www.zpamig.com> – strona Związku Polskich Artystów Malarzy i Grafików
<http://www.ispan.pl> – strona Polskiej Akademii Nauk Instytut Sztuki
<http://www.artystaisztuka.pl> - magazyn dla artystów, kolekcjonerów i miłośników sztuki tworzony z udziałem artystów.
<http://www.magazynsztuki.pl> – magazyn dla artystów

Opracowała:

Jolanta Lebedzińska

doradca zawodowy

WUP w Toruniu - Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej we Włocławku

Akceptowała:

Bogusława Szewczyk-Modrzejewska

Kierownik Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej we Włocławku

Aktualizacja: czerwiec 2019r.

7. MOŻLIWOŚCI I WARUNKI ZATRUDNIENIA W ZAWODZIE W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ

Dostęp do rynków pracy krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG).

Swobodny przepływ pracowników jest jednym z fundamentów rynku wewnętrznego UE/EFTA. Uprawnia do poszukiwania i podejmowania pracy w innym państwie członkowskim bez konieczności uzyskania pozwolenia na pracę. Obywatele Polski mając swobodny dostęp do rynków pracy są na równi traktowani z obywatelami danego państwa członkowskiego w zakresie zatrudnienia, warunków pracy oraz przywilejów socjalnych i podatkowych. Mobilność zawodowa umożliwia poprawę warunków materialnych poprzez skuteczniejsze wyjście z bezrobocia co może się wiązać ze zmianą zawodu bądź miejsca zamieszkania w celu podjęcia odpowiedniego zatrudnienia.

Informacja dla osób poszukujących pracy w zawodzie artysta malarz w krajach EOG:

Osoba, która chce podjąć pracę jako artysta malarz w jednym z krajów EOG, powinna sprawdzić czy zawód ten nie jest w tym kraju regulowany tj. czy do jego wykonywania w danym państwie konieczne jest posiadanie konkretnego dyplomu otwierającego dostęp do tego zawodu czy też zdanie specjalnych egzaminów np. państwowych lub zarejestrowanie się w organizacji zawodowej, co wiąże się z oficjalnym uznaniem kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Jeśli Twój zawód jest zawodem regulowanym w kraju UE w którym zamierzasz go wykonywać, być może najpierw będziesz musiał wystąpić o oficjalne uznanie przez ten kraj Twoich kwalifikacji zawodowych.

Aby sprawdzić, czy zawód artysta malarz jest regulowany należy skorzystać z wyszukiwarki na portalu: Twoja Europa” prowadzoną przez Komisję Europejską:

<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof/index.cfm?action=regprofs>

Obecnie w ośmiu krajach EOG zawód artysta malarz jest regulowany, są to: Liechtenstein, Chorwacja, Francja, Luxemburg, Węgry, Austria, Niemcy oraz Cypr .

Sprawdź, czy musisz ubiegać się o uznanie swoich kwalifikacji zawodowych i jaki wniosek musisz złożyć:

https://europa.eu/youreurope/citizens/work/professional-qualifications/regulated-professions/index_pl.htm

W przypadku braku informacji o danym zawodzie w powyższej wyszukiwarce lub w razie potrzeby uzyskania dodatkowych informacji, należy zgłosić się do jednego z punktów kontaktowych ds. kwalifikacji zawodowych UE

https://ec.europa.eu/growth/single-market/services/free-movement-professionals_en#contacts

Zapotrzebowanie na osoby z zawodem artysta malarz wg Europejskiego Portalu Mobilności Zawodowej <http://eures.europa.eu>

Aktualne dane dotyczące zapotrzebowania na pracownika w zawodzie artysta malarz w krajach EOG dostępne są na stronie internetowej:

- <https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>
- Na Europejskim Portalu Mobilności Zawodowej, poza ofertami pracy, znaleźć można wiele innych przydatnych informacji związanych z pracą za granicą. Dodatkowo warto skorzystać ze strony internetowej EURES Polska - www.eures.praca.gov.pl znajdziesz tam informacje na temat:
 - jak szukać pracy w UE i EFTA
<https://eures.praca.gov.pl/szukasz-pracy-w-ue/jestes-obywatelem-polski>
 - warunków życia i pracy za granicą
<https://eures.praca.gov.pl/szukasz-pracy-w-ue/jestes-obywatelem-polski/zycie-i-praca-w-krajach-ue-i-efta>
 - bezpiecznych wyjazdów do pracy za granicą
<https://eures.praca.gov.pl/szukasz-pracy-w-ue/jestes-obywatelem-polski/bezpieczne-wyjazdy-do-pracy-za-granice>
 - o Europass tj. ujednoliconym życiorysie zawodowym
<https://europass.cedefop.europa.eu/pl/documents/curriculum-vitae>
 - przepisów dla osób powracających do kraju
<https://eures.praca.gov.pl/szukasz-pracy-w-ue/jestes-obywatelem-polski/jestes-polakiem-chcesz-wrocic-do-kraju>
 - zatrudnienia pracowników przygranicznych i transgranicznych
<https://eures.praca.gov.pl/szukasz-pracy-w-ue/jestes-obywatelem-polski/jestes-pracownikiem-przygranicznym>

Opracowała:

Justyna Grębicka

pośrednik pracy

WUP w Toruniu, Wydział Pośrednictwa Pracy O/Z we Włocławku

Aktualizacja, czerwiec 2019r.